

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ | 04.04.2023

Τα βασικά ευρήματα της έρευνας **Business Pulse Survey** που διεξήγαγε η **Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank)** και στην οποία καταγράφονται οι βασικές επιπτώσεις της πανδημίας **COVID-19** στην **Ελλάδα** και η πορεία ανάκαμψης παρουσιάστηκαν σε εκδήλωση που διοργάνωσαν από κοινού η **Παγκόσμια Τράπεζα** και το **Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών - IOBE**.

Η έρευνα εστιάζει στο πώς οι ελληνικές επιχειρήσεις επηρεάστηκαν από την πανδημία και πώς ανταποκρίθηκαν στις προκλήσεις της κρίσης, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε κρατικά προγράμματα στήριξης, σε σύγκριση και με άλλες ευρωπαϊκές χώρες που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα (Κροατία, Πολωνία, Βουλγαρία και Ρουμανία).

Όπως προκύπτει από την έρευνα οι επιπτώσεις της πανδημίας στις επιχειρήσεις ήταν σημαντικές τόσο σε όρους κύκλου εργασιών και κερδοφορίας όσο και απασχόλησης.

Την έρευνα παρουσίασε ο κ. **Leonardo Iaconone**, **Επικεφαλής Οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας για την Ευρώπη και Κεντρική Ασία**. Στην παρουσίαση του, ο κ. Iaconone υπογράμμισε τις μεγάλες αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας στις επιχειρήσεις, επιπτώσεις που εξακολουθούν να αποτυπώνονται σχεδόν μέχρι σήμερα. Οι μικρές επιχειρήσεις, σημείωσε, επηρεάστηκαν περισσότερο από την άλλη πλευρά, ωστόσο η πανδημία επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Την παρουσίαση της έρευνας ακολούθησε συζήτηση με συμμετέχοντες την κα **Ζαφείρα Καστρινάκη**, **Επικεφαλής του Τομέα Οικονομικής Μεγέθυνσης και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Οικονομικών**, τον κ. **Ηλία Λεκκό**, **Επικεφαλής Οικονομικής Ανάλυσης και Επενδυτικής Στρατηγικής της Τράπεζας Πειραιώς**, την κα **Βίκυ Λοΐζου**, **Πρόεδρο της Enterprise Greece και Γενική Γραμματέα Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών**, τον **Δρ Γιώργο Ξηρογιάννη**, **Γενικό Διευθυντή του ΣΕΒ**, και συντονιστή τον κ. **Νίκο Βέττα**, **Γενικό Διευθυντή του IOBE και Καθηγητή του Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών**.

Η κα **Λοΐζου** υπογράμμισε ότι τα τελευταία χρόνια, η ελληνική οικονομία έχει γίνει πολύ πιο δυναμική και εξωστρεφής απ' ό,τι πριν από δέκα χρόνια. Τόνισε ότι «Μέσα από σύγχρονα και ευέλικτα εργαλεία, δραστικές πρωτοβουλίες και στοχευμένες μεταρρυθμίσεις προσελκύουμε σημαντικές επενδύσεις και τονώνουμε τη δυναμική των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Και αυτό αποτυπώνεται και στα αλληπάλληλα ρεκόρ ΑΞΕ και εξαγωγών που έχουμε επιτύχει».

Ο κ. **Ξηρογιάννης** σημείωσε ότι «Η επίτευξη σημαντικών ρυθμών ανάπτυξης είναι θεμελιώδης στόχος κάθε χώρας μετά την υγειονομική κρίση. Βασικές προϋποθέσεις είναι η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα. Όμως, οι διεθνείς ενεργειακές εξελίξεις δημιουργούν αυξημένες δυσκολίες στην επίτευξη του στόχου αυτού σε όλη την ΕΕ. Σε ένα αβέβαιο περιβάλλον γεμάτο εξωγενείς ανατροπές, οι ελληνικές επιχειρήσεις καλούνται να διατηρήσουν μια εύθραυστη ισορροπία ανάμεσα στη αντιμετώπιση της δυσμενούς συγκυρίας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους».

Η κα **Καστρινάκη**, σημείωσε ότι η Ελλάδα ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις προκλήσεις της πανδημίας: «Πήραμε σημαντικά μέτρα για την προστασία των εισοδημάτων και της απασχόλησης. Σκοπός μας ήταν να εξασφαλίσουμε ότι οι επιχειρήσεις θα ήταν σε θέση να επανέλθουν σε λειτουργία μετά την πανδημία». Τόνισε ότι «αυτό που ζήσαμε πριν 2 χρόνια ήταν μια κρίση πρωτοφανής και δεν είχαμε την παραμικρή ιδέα για το πως θα εξελιχθεί η υγειονομική κρίση, στόχος ήταν να εξασφαλίσουμε την λειτουργία των επιχειρήσεων μετά την κρίση και τα πήγαμε καλά».

Ο κ. **Λεκκός**, στην τοποθέτησή του τόνισε τη σημασία της μελέτης της Παγκόσμιας Τράπεζας για την κατανόηση της επίδρασης του COVID-19 στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα κατέδειξε ότι η ισχυρή οικονομική ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας το 2021 και το 2022 δημιούργησε όλες τις

προϋποθέσεις ώστε η επίδραση του COVID στον κύκλο εργασιών αλλά και στους ισολογισμούς των ελληνικών επιχειρήσεων να είναι τελικά παροδική.

Αναλυτικότερα, τα βασικά ευρήματα της έρευνας περιλαμβάνουν:

- Οι πωλήσεις κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022 ήταν κατά μέσο όρο σημαντικά χαμηλότερες από τα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ οι πολύ μικρές επιχειρήσεις είχαν τη μεγαλύτερη μείωση. Η πανδημία είχε σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στις επιδόσεις των επιχειρήσεων, καθώς το 70% των επιχειρήσεων ανέφερε μείωση των πωλήσεων και το 40% μείωση των κερδών. Οι επιχειρήσεις παρουσίασαν μέση μείωση των πωλήσεων κατά 19% σε σύγκριση με τις πωλήσεις τους πριν από την πανδημία, ενώ η μείωση για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις ήταν εντονότερη (23%). Σύμφωνα με την έρευνα, παρόμοια μείωση των πωλήσεων παρατηρήθηκε και στις άλλες χώρες της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα (Κροατία, Πολωνία, Βουλγαρία και Ρουμανία), ενώ οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα είχαν καλύτερες επιδόσεις από εκείνες στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, αλλά χειρότερες από την Πολωνία και την Κροατία.
- Ένα μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων κρίθηκε ως οικονομικά ευάλωτο, εκ των οποίων οι περισσότερες συγκαταλέγονταν στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η οικονομική αστάθεια, μετρούμενη με βάση την πιθανότητα να περιέλθουν σε καθυστέρηση οι υποχρεώσεις το επόμενο διάστημα, αυξήθηκε αξιοσημείωτα στην Ελλάδα. Κατά μέσο όρο, το 42% των επιχειρήσεων εκτιμήθηκε ως πιθανό να περιέλθουν σε καθυστέρηση οι υποχρεώσεις τους 6 μήνες για διάστημα μετά την έρευνα. Και εδώ το ποσοστό αυτό ήταν υψηλότερο για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις (46%) και σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό άλλων χωρών της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, όπου ανήλθε σε λιγότερο από 20%.

Η πανδημία είχε σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση στην Ελλάδα, με πολλές επιχειρήσεις να μειώνουν το προσωπικό τους. Ωστόσο, υπήρξαν επίσης ενδείξεις ανθεκτικότητας και προσαρμογής, καθώς ορισμένες επιχειρήσεις αύξησαν τη χρήση της μερικής απασχόλησης ή της απομακρυσμένης εργασίας. Εντοπίστηκαν υψηλά επίπεδα αβεβαιότητας, ιδίως μεταξύ των επιχειρήσεων που παρουσίασαν μεγαλύτερη μείωση των πωλήσεων. Η αβεβαιότητα έχει σημασία επειδή μπορεί να επηρεάσει επιχειρηματικές αποφάσεις όπως οι επενδύσεις και η απασχόληση. Η αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές πωλήσεις στην Ελλάδα υπήρξε υψηλότερη από ό,τι σε άλλες χώρες της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, εκτός από τη Βουλγαρία.

Η πανδημία επιτάχυνε την ψηφιοποίηση μεταξύ των ελληνικών επιχειρήσεων, με πολλές να επενδύουν σε νέες τεχνολογίες και εργαλεία για να προσαρμοστούν στην εξ αποστάσεως εργασία και στα διαδικτυακά κανάλια πωλήσεων, αλλά επίσης διεύρυνε το ψηφιακό χάσμα μεταξύ επιχειρήσεων. Η διαταραχή των επιχειρηματικών λειτουργιών από την πανδημία οδήγησε στην υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών από επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο.

Στην Ελλάδα, το 51% των επιχειρήσεων ξεκίνησε ή αύξησε τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, ποσοστό υψηλότερο από τις άλλες χώρες της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, με εξαίρεση την Κροατία. Ωστόσο, καταγράφηκε μεγάλο χάσμα στην ψηφιοποίηση μεταξύ πολύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων. Πάνω από το 71% των μεγάλων επιχειρήσεων στην Ελλάδα αύξησαν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών σε σύγκριση με το 48% των μικρών.

Λιγότερες επιχειρήσεις επένδυσαν σε νέες ψηφιακές λύσεις σε σύγκριση με την υιοθέτηση, και αυτές είναι κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις. Από την έναρξη της πανδημίας, περίπου το 34% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα επένδυσαν σε νέες ψηφιακές τεχνολογίες και λύσεις σε σύγκριση με το 51% που αύξησε τη χρήση των υφιστάμενων. Αυτές οι μεγάλες διαφορές υποδηλώνουν εστίαση στους χαμηλούς στόχους της υιοθέτησης αντί της κλιμάκωσης των επενδύσεων σε ψηφιακές λύσεις. Επιπλέον, υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην πιθανότητα επένδυσης σε ψηφιακές λύσεις μεταξύ των κατηγοριών μεγέθους.

Περίπου το 68% των μεγάλων επιχειρήσεων επένδυσαν σε ψηφιακές τεχνολογίες σε σύγκριση με το 31% των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Το μοτίβο αυτό προκαλεί ανησυχία, δεδομένων των μεγάλων

διαφορών στην υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών μεταξύ πολύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων (48% έναντι 71%), καθώς υποδηλώνει διεύρυνση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ πολύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων.

Το ποσοστό των επιχειρήσεων που έλαβαν δημόσια στήριξη είναι υψηλότερο από τις άλλες χώρες της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, εκτός από την Πολωνία, και απευθύνεται περισσότερο σε μικρότερες επιχειρήσεις.

Περίπου το 73% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα έλαβαν στήριξη, σε σύγκριση με 34% στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία και 58% στην Κροατία. Επιπλέον, η δημόσια στήριξη απευθυνόταν περισσότερο σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, παρά στις μεγαλύτερες. Η έρευνα ανέδειξε επίσης ορισμένες από τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι ελληνικές επιχειρήσεις στην πρόσβαση στη δημόσια στήριξη κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Ενώ πολλοί γνώριζαν τα διαθέσιμα προγράμματα στήριξης, υπήρχαν προβληματισμοί σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Η μείωση των πωλήσεων και οι περιορισμοί στη ζήτηση ενδέχεται να εμποδίσουν τις επενδύσεις σε τεχνολογίες πράσινης ενέργειας. Υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των μεταβολών στις πωλήσεις και της πιθανότητας επένδυσης σε ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες. Αυτό το μοτίβο υποδηλώνει ότι η πτώση των πωλήσεων κατά τη διάρκεια του COVID-19 μπορεί να μείωσε την ικανότητα επένδυσης σε ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες.

*Το [αρχείο της παρουσίασης](http://www.iobe.gr) του **Leonardo Iaconone** είναι διαθέσιμο στον ιστοχώρο του IOBE [www.iobe.gr]